

Ad 6. Krav om større valgfrihed inden for den offentlige sektor

Borgerne bør have flere muligheder for at vælge inden for den offentlige sektors servicetilbud. For eksempel bør der igangsættes forsøg, hvor folk kan vælge deres egen sagsbehandler eller offentlige hjemmehjælper.

Ad B

Ud over retten til kundenvenlig offentlig service er der behov for at formulere borgernes rettigheder inden for en række områder, hvor borgernes retsstilling i dag er svag, og hvor ventelister udgør barrierer for borgeren i det daglige. Det drejer sig specielt om ventelisterne på pædagogiske dagtilbud til børn, mangelen på uddannelses- og praktikpladser, ventelisterne på ældre- eller plejebolig samt de lange ventetider på visse former for sygehusbehandling. Når diskussionen falder på den enkeltes ansvarlighed i forhold til sit eget liv, glemmes det ofte, at de eksisterende ventelister og kødannelser medfører afbræk og usikkerhed i forhold til forvaltningen af borgernes dagligdag. De eksisterende ventetider på en lang række serviceydelser eller behandlinger forhindrer borgerne i at komme videre med deres liv. I de senere år har man set eksempler på ledige, der er røget ud af dagpengesystemet og har måttet søge bistandshjælp, fordi de ikke har kunnet få passet deres børn og derved ikke har kunnet opfylde kravet om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet eller være aktiv arbejdssøgende. Mangelen på uddannelses- og praktikpladser for unge, mangelen på hjælpe- og plejeforanstaltninger for ældre, der har hjælp behov, samt ventetiderne på sygehusbehandling og/eller hjemsendelse fra sygehuse er andre eksempler på, at ventetider og kødannelse forhindrer borgerne i at vise ansvarlighed over for deres egen situation.

I mange tilfælde er det end ikke muligt for borgeren at få oplyst, hvor lang en ventetid der er på en given ydelse, hvilket hindrer borgeren i at planlægge og skabe urimeligt meget usikkerhed for den enkelte. Der må derfor gennemføres planer for begrænsning af ventelister og sikring mod lange ventetider inden for den offentlige sektor. Borgerne skal have klar information om disse planer og målsætninger.

Ad 1. Børnepasningsgaranti

Der skal gennemføres en pasningsgaranti for alle børn, som har behov for en plads i et pædagogisk dagtilbud. Kommunerne skal pålægges over en år-række at indfri pasningsgarantien, og der skal afsætte penge til formålet i forhandlingerne om den kom-

munale økonomi. Ideelt set bør garantien gælde for alle børn fra barselorlovens udløb indtil 12-13-års alderen, idet der for førskolebørn og for børn i de mindste klasser er tale om såvel behov for samvær med andre børn og voksne i det pædagogiske dagtilbud som et egentligt pasningsbehov, mens de større børn har brug for et fritidstilbud i form af klubtilbud. Alternativt til en pasningsgaranti for de ½-1-årige børn kan ydelsen til børnepasningsorlov sættes op til dagpengeniveau eller barselorloven forlænges til 52 uger, heraf 13 uger forbeholdt faderen til barnet (bortset fra i tilfælde, hvor moderen er alene med barnet).

Tilbudene til børn skal have andet formål og indhold end blot pasning, så dagtilbudene bliver et sted, hvor børnene udvikles, oplever og lærer. For alle tilbudene til børn gælder det, at det skal sikres, at kommunerne lever op til pasningsgarantien uden forringelse af kvaliteten af tilbudene. Tilsvarende skal det sikres, at der uddannes det nødvendige antal pædagoger.

Ad 2. Unges ret til uddannelse og praktikplads

Alle unge skal sikres ret til en uddannelse. Dette forudsætter en udbygning af kapaciteten i uddannelsessystemet ikke mindst på de videregående uddannelser, en særskilt uddannelsesindsats for unge, der ikke ønsker en teoretisk uddannelse, og tiltag, der sikrer flere praktikpladser. Hertil skal erhvervsvejlederfunktionen i folkeskolen og på de kommunale produktionsskoler styrkes for at støtte de unge i det første valg af uddannelse og for bedre at kunne følge op på den enkelte elev. Det er vigtigt, at der samtidig sker en bedre samordning af erhvervs-, uddannelses- og ungdomsvejledningen.

Ad 3. Ældres ret til hjemmehjælp samt ældre- eller plejebolig, hvis de har behov herfor

På en lang række områder er forholdene på ældreområdet i dag klart utilfredsstillende. Der er alt for mange eksempler på, at de ældre ikke kan få den hjælp og støtte, som de har behov for. Den voksende gruppe af ældre må sikres en ordentlig service i form af pleje og omsorg for de, der har behov for det, og tilbud om fortsat at være aktive i arbejds- og samfundslivet til de, der måtte ønske det. Alle ældre skal sikres grundlæggende rettigheder til ordentlig hjemmehjælp og til plejebolig/ældrebolig eller døgnhjemmepleje, når ønsket og behovet er til stede. Herudover skal de ældres retssikkerhed styrkes ved at indføre ankeadgang på hjemmehjælpsområdet.